

Sveriges bästa opposition

I en väl fungerande demokrati är oppositionens prestationer lika viktiga som regeringens. Oppositionspartier ska oförtröttligt kritisera och granska regeringens arbete, utveckla konstruktiva motargument och erbjuda tydliga alternativ till den förda regeringspolitiken. Trots att det kan vara avgörande för möjligheterna till regeringsskifte är det dock sällsynt med mätningar av väljarnas bedömningar av oppositionspartiernas prestationer. I Valundersökningarna har frågor om oppositionens betyg ställts endast vid fem tillfällen. År 1979 fick väljarna bedöma hur de tyckte att Socialdemokraterna skött sig som opposition under de borgerliga regeringsåren 1976-1979. På en skala från -50 (dåligt) till +50 (bra) landade S-oppositionen på genomsnittsvärdet +3. Betyget var alltså svagt på den positiva sidan av skalan men det räckte inte för regeringsskifte. Inte heller 2002, 2010 eller 2018 har väljarnas betyg på oppositionen varit särskilt högt (-3, ±0 och -6).

Det saknas betyg för oppositionspartiernas prestationer från många av valen under tidsperioden. Sveriges bästa opposition i de mätningar som hittills genomförts är den borgerliga oppositionen under åren 2002-2006 (+10). Inför valet 2006 lanserade Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna ett gemensamt program kallat *Allians för Sverige*. Efter valet bildade Fredrik Reinfeldt regering.

Tabell 1 Bakåtblickande bedömningar av hur regering och opposition skött sig 1979–2018 (medeltal)
Retrospective evaluations of the job performance of governments and oppositions 1979–2018 (means)

Valår bedöm- ningen görs	Opposition som bedöms	Oppositions- betyg	Regering	Regerings- betyg	Regerings- skifte
1979	S-oppositionen 1976–79	+3	FP-reg. 1978–79	+9	Nej
1985	Borgerliga oppositionen 1982–85	-	Socialdemokratisk reg. 1982–85	+12	Nej
1988	Borgerliga oppositionen 1985–88	-	Socialdemokratisk reg. 1982–88	+15	Nej
1991	Borgerliga oppositionen 1988–91	-	Socialdemokratisk reg. 1988–91	-2	Ja
1994	S-oppositionen 1991–94	-	Borgerlig reg. 1991–94	-6	Ja
1998	Borgerliga oppositionen 1994–98	-	Socialdemokratisk reg. 1994–98	+9	Nej
2002	Borgerliga oppositionen 1998–02	-3	Socialdemokratisk reg. 1998–02	+11	Nej
2006	Borgerliga oppositionen 2002–06	+10	Socialdemokratisk reg. 2002–06	+5	Ja
2010	Den rödgröna oppositionen 2006–10	±0	C/FP/KD/M-reg. 2006–10	+17	Nej
2014	Den rödgröna oppositionen 2010–14	-	C/FP/KD/M-reg. 2010–14	+7	Ja
2018	Borgerliga oppositionen 2014–2018	-6	S/MP-reg. 2014–18	-6	Nej

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningarna 1979–2018.

Kommentar: Resultaten kommer från Valundersökningens förvalsstudier. Bedömningsskalan kan variera mellan -50 (dåligt) till +50 (bra). I Valundersökningarna 1985 – 1998 samt 2014 gjordes ingen bedömningsmätning av oppositionens insats. Frågan lyder: "Hur tycker Du att de borgerliga partierna/Socialdemokraterna har skött sig som oppositionsparti(er) mellan valen (årtal) och (årtal)?" År 2010 frågades om de tre rödgröna partierna (S/V/MP). År 2018 löd frågan: "Hur tycker du Allianspartierna (Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna) har skött sig som opposition sedan valet 2014?". Jämförelserna av betygen för sittande regeringar är hämtade från Valforskningsprogrammets rapport 2020:12. År 2018 frågades även om hur Sverigedemokraterna skött sig som oppositionsparti sedan valet 2014, medeltalet i bedömningarna landade på -7.